

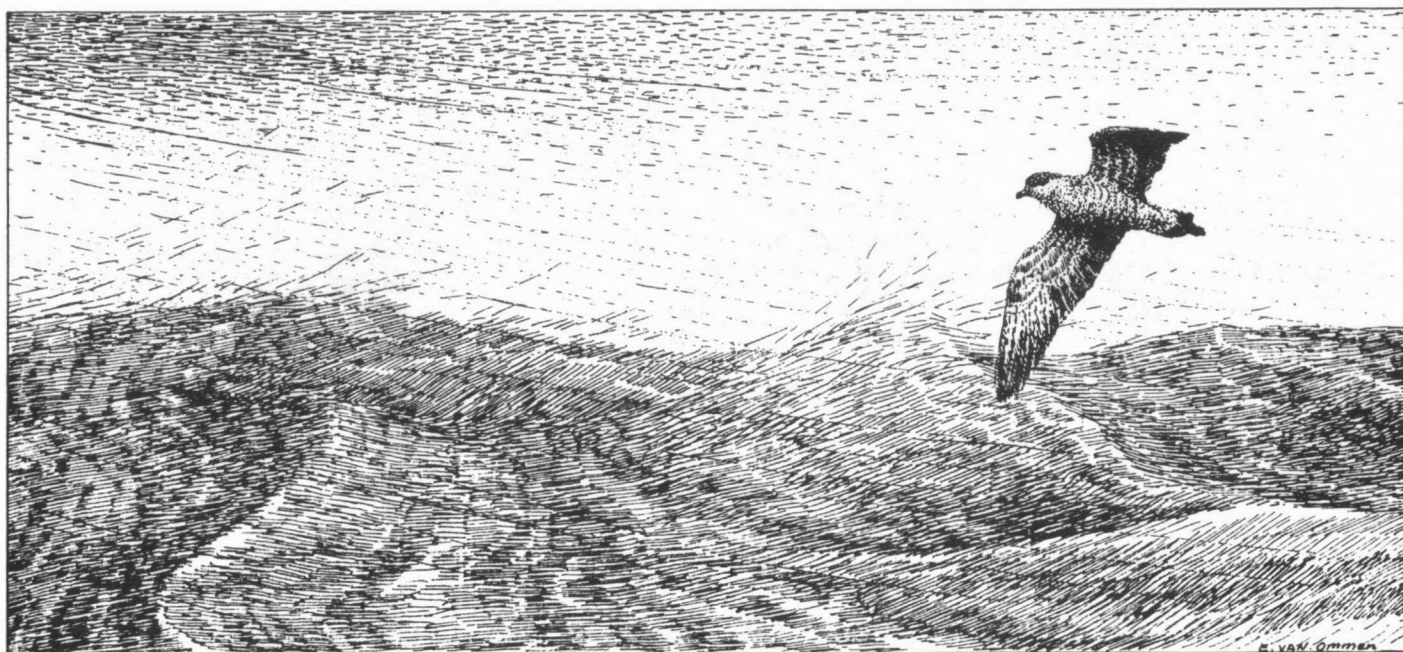
Bernadette Balten en Bert de Bruin

Als het najaar begint en er een harde aanlandige wind opsteekt, krijgen veel vogelaars de kriebels: ze willen naar 'de kust' om te zien wat er aan zeevogels langsvliegt. In Zeeland, Noord- en Zuid-Holland is dat simpel: je zoekt een hoog punt op de duinen en kijkt wat er voorbij vliegt. In Groningen - en Friesland - ligt dat moeilijker: om bij de Noordzee te komen moet je òf naar het westen, de Afsluitdijk over, òf naar een van de Waddeneilanden, met name Schiermonnikoog. Dat kost vaak teveel tijd en moeite. Een mogelijkheid die velen onderschatten is Lauwersoog, de Waddenzee dus. Daar is het bij harde noordwesten wind soms goed scoren. Zeevogels (jagers, Vale Stormvogeltjes, Jan-van-genten, etcetera) worden door de harde wind tussen de Waddeneilanden door geblazen, de Waddenzee op richting Groninger kust. Als ze tussen Ameland, Schiermonnikoog en de Groninger Waddeneilanden door onze kust bereiken, proberen ze weer op koers te komen door in westelijke richting te vliegen. Daarbij zijn ze met name bij Lauwersoog vaak goed, en soms van heel dichtbij te zien.

Er zijn op de Waddenzee in de loop der tijden al een aantal 'echte zeevogels' waargenomen. Rond de eeuwwisseling, toen er nog met netten op het wad gevangen werd, leverde dit al enkele spectaculaire gevallen op: de eerste Grauwe Pijlstormvogel voor Nederland (15 oktober 1900), en diverse Stormvogeltjes.

Tegenwoordig, met name de laatste tien à vijftien jaar, zijn veel vogelaars uitgerust met kwalitatief goede kijkers en sterk vergrotende telescopen. Daardoor is het voor meer mensen mogelijk zelf te gaan kijken wat er op de Waddenzee aan zeevogels voorkomt. Dat heeft veel waarnemingen opgeleverd. Regelmatig vliegen er Vale Stormvogeltjes, Noordse Stormvogels en Kleine Jagers voorbij. Meerdere malen zijn er Vorkstaartmeeuwen, Kleinste Jagers, Jan-van-genten en Noordse Pijlstormvogels gezien. Zelfs is er twee keer melding gemaakt van een Grote Pijlstormvogel (1984 en 1992 vanaf Lauwersoog).

Ook later in het najaar - tot ver in de winter - blijft het leuk bij Lauwersoog. Je hebt dan goede kans op

alkachtigen, duikers, en nog steeds jagers. Ook is later in het jaar de kans op Rosse Franjepoten groter. In sommige jaren kunnen grote aantallen Kleine Alken en een enkele Papegaai-duiker worden gezien, meestal van november tot maart, en de vijf Kuifaalscholvers op 3 november 1990 zijn natuurlijk spectaculair. Naast bovenstaande soorten, die zeker niet elk jaar worden gezien, zijn er bij harde noordwesten wind vaak ook grote aantallen steltlopers, zoals Rosse Grutto en Kluut, meeuwen, (zee-)eenden, sterns, Rotganzen, etc. te zien.

Er zijn in het verleden een aantal erg goede dagen geweest voor met name de wat schaarsere soorten:

15-9-'79:

NW7-8, 12.45-16.30 uur: 1 Noordse Stormvogel, 4 Vale Stormvogeltjes, 1 juv. Vorkstaartmeeuw, 1 IJseend, 7 Drieteenmeeuwen, 1 Dwergmeeuw, 227 Noordse Sterns.

19-10-'91:

NW 8, 8.20-16.30 uur: 10 Vale Stormvogeltjes, 63 Kleine Jagers, 20 Kleine Alken, 3 Jan-van-genten, 1 Lachstern, 1 Rosse Franjepoot, 1 Drieteenmeeuw, 16 Dwergmeeuwen, 1600 Rotganzen, 42 Middelste Zaagbekken.

9-11-'91:

NW 7, 12.30-15.00 uur: 75 Kleine Alken, 1 Rosse Franjepoot, 10 Kleine Jagers.

Als je graag de soorten binnen de provinciegrenzen wil zien, is het het beste om vanaf het oostelijk haventerrein in noordoostelijke richting te kijken, dus waar de vogels vandaan komen. Dit is voor de echte provincie-freaks. Nadeel van deze plekken is dat de waarnemingspunten laag zijn: je kunt niet echt in de golfda-

len kijken, waardoor de kans op het missen van laagvliegende kleinere soorten, zoals Vale Stormvogeltjes en Rosse Franjepoten, groot is. Een hoger punt is naast de bekende sluisen van Lauwersoog, de zgn. 'broodroosters'. Je kijkt hier meer op het water i.p.v. eroverheen. Een nadeel van deze plek is dat vrijwel alle vogels in het Friese deel van de Waddenzee vliegen. Als je het een keer wilt proberen, let er dan op dat er een harde noordwesten wind staat, en zorg ervoor dat je beschut zit: als je een beetje uit de wind zit kan je kijker en telescoop beter stilhouden. Bovendien is het minder koud.

Overigens is niet alleen Lauwersoog geschikt voor zeevogels kijken: ook vanaf andere punten, zoals het oostelijk Eemshaventerrein, zijn al enkele goede zeevogels gezien (tweemaal Vorkstaartmeeuw, Noordse Pijlstormvogel, enkele Kleinste Jagers en Vale Stormvogeltjes).

Kortom, als de kust trekt, hoef je niet thuis te blijven omdat je geen zin of tijd hebt voor een trip naar Noord-Holland of Schier: Groningen - en met name Lauwersoog - leent zich uitstekend voor zeevogel trek.

We danken voor hun waarnemingen: Egbert Boekema, Anne van Dijk, Enno Ebels, Emo Klunder, Erik van Ommen.

Literatuur

Boekema, E.J., P. Glas en J.B. Hulscher (1983): Vogels van Groningen.

Adres auteurs:

Albertine Agnesplein 8a
9717 EV GRONINGEN

